

Ruská národní hudba

kulturní kontext

- jiný kulturní kontext než v Evropě
- hudební život dříve, než hudební vzdělávání
- vznik Petrohradu (car Petr I. Veliký) — brána do evropy
  - evropská hudba → Rusko
  - porážka Napoleona — vzrůstá sebevědomí → ruská hudba konkuruje evropské, evropští skladatelé píší pro ruskou hudební scénu

Anton Rubinštejn

- jeden z největších klavíristů všech dob, srovnáván s Lisztem
- 1862 — zakládá první ruskou konzervatoř v Petrohradě
- 1886 — jeho bratr zakládá další konzervatoř v Moskvě

Michail Ivanovič Glinka

- zakladatel ruské moderní hudby
- opery — Ruslan a Ludmila, Život za cara

Mocná hrstka

- 5 skladatelů/amatérů seskupených kolem hudebního kritika V. V. Stasova
- usilovali o typickou ruskou hudbu

Milij Balakirev

- vedoucí mocné hrstky, měl hudební vzdělání
- 1862 — bezplatná hudební škola — propagace ruské hudby
- skladba Islamej

César Kjuj

- inženýr stavění pevností, armádní důstojník

Alexandr Borodin

- profesor chemie, lékař
- dílo
  - opera — Kníže Igor (Polovecké tance)
  - 2 symfonie (2. Bohatýrská — základní dílo ruské symfonie)
  - 2 smyčcové kvarteta
  - Malá suita pro klavír

Modest Mussorgsky

- hudební samouk
- inspirace folklórem, melodika odvozená z mluvené řeči (vliv na Janáčka)
- hudba hluboce psychologická, impresionistická
- trpěl depresemi (předčasná smrt matky) → alkoholismus → předčasná smrt
- dílo
  - opery — Boris Godunov (podle Puškinovy tragédie), Ženitba, Chovanština
  - symfonický obraz — Noc na Lysé hoře (inspirace kupadelnými svátky)
  - cyklus — Obrázky z Výstavy (Kartinky)
    - * podle obrazů zesnulého přítele Viktora Hartmanna
    - * 1874 výstavu uspořádal V. V. Stasov
    - * tentýž rok Mussorgsky Kartinky dokončil
    - * pokusy o instrumentaci (nejznámější od Ravela)

Nikolaj Rimsky-Korsakov

- nejvzdělanější z Mocné hrstky
- mistr instrumentace — učil na Petrohradské konzervatoři
- žáci — Prokofijev, Stravinskij, Respighi
- inspirace exotikou a ruským folklórem, celotónová řada
- dokončoval, instrumentoval a revidoval díla kolegů z Mocné hrstky
- inspektor dechových orchestrů válečného loďstva
- dílo

- opery — Sněhurka, Sadko, Zlatý kohoutek, Pohádka o caru Saltánovi (let čmeláka)
- programní symfonická suita Šeherezáda (podle pohádek Tisíc a jedna noc)
- Španělské capriccio (obdiv ke španělské hudbě a tanci)
- 3 symfonie
- klavírní koncert C# moll (jednovětý)
- 6 variací na téma B A C H
- teoretická díla — základy instrumentace, Praktická nauka o harmonii

Pyotr Ilyich Tchaikovsky

- 1840-1893
- není člen Mocné hrstky
- vystudované práva
- ve 14 letech mu zemřela matka
- doma měli orchestrion — poslouchal a miloval Mozarta
- 1862 — student Antona Rubinsteinova
- profesor harmonie na konzervatoři v Moskvě
- mecenáška Naděžda von Meck (finančně ho zabezpečovala, nikdy se nese- tkali)
- homosexuál, v Rusku přísně tajil
- měl manželku, po neúspěšném vztahu ji platil, aby o jeho orientaci mlčela
- navštívil Prahu — přítel s Dvořákem
- umírá na cholera — v restauraci se napil otrávené vody
- dílo
  - 10 oper — Evžen Oněgin, Piková dáma
  - Balety — Labutí jezero, Louskáček, Šípková Růženka
  - 6 symfonií + programní symfonie Manfred
  - 3 klavírní koncerty
  - Houslový koncert D dur
  - fantazijní předehry Romeo a Julie, Hamlet
  - Slavnostní předehra 1812 (vítězství nad Napoleonem)
  - Italské capriccio (rád jezdil do Itálie)
  - klavír — cyklus Roční doby, Album pro mládež